Після конфіскати — другий наклад.

Ч. 162 (10.545). Львів, пятниця 24. липня 1925. Почтову належитість оплачено гуртом. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10. II. пов. Конто почт. щад. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Гол. Редактор приймає від 1—2 год. передпол. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл. ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к. Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Замін адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 17 СОТ.

Щира оборона миру.

Два французькі маніфести.

Париж, липень.

Мароканська війна, ведена з щораз більшим завзяттям французьким урядом, стає новим аргументом про імперіялізм республики та республиканців, які на воротах усіх державних установ вирізьбили три слова „Свобода, Рівність, Братерство". До цеї війни приєднуються ще всі гріхи попередніх, повоєнних урядів, які мали на меті приложити Німеччині ніж до горла. Французький темперамент, що виявляється у безпосередніх, палких боєвих заявах, дає чужинцям легку підставу вважати Французів войовничим, а може й завойовницьким народом.

Та хто знає внутрішні настрої французької суспільности зблизька — розуміє, як часто боєвий пал Француза є лише вибухом люти, що десь хтось на світі не дає йому жити спокійно, без думок про инші народи та чужі інтереси. Для характеристики дійсного світогляду народу добре є іноколи звернути увагу на те, як його верхи, представники та вибрані одиниці реагують на актуальні суспільні події. Цього місяця появились у Парижі два маніфести, під якими находяться десятки великих прізвищ і ці два документи характеризують духову Францію краще як томи порівнаної психольогії народів.

Т. зв. інтелектуальні працьовники і письменники та публіцисти видали два маніфести, звернені проти двох нині найбільше болючих питань французької політики: мароканської війни та Версальського договору. Перший маніфест, під проводом Барбюса, автора противоєнного „Вогня", ставить усій франц. суспільности безпосередній запит: чи вона осуджує війну, саму в собі, і чи хоче її піддержувати. Мароканці боряться за свою свободу — ось основний факт. А другий, що все те, що діється на мароканськім фронті, є повторенням безглуздя та жаху останньої війни, яка буцім-то мала бути вже останньою. Другий маніфест, з величезною скількістю підписів, стає в обороні Німеччини, яка не в силі виконати надмірних тягарів Версальського договору; Версальський договір — плід воєнного засліплення, повинен піти під секційний ніж безпристрасних критиків.

Не можемо переповідати цих обох документів, зразків величнього красномовства та гуманности. Хочемо звернути увагу тільки на ту обставину, що люде, які думають державно про долю своєї країни, кохають її і мають зрозуміння для нинішньої її ситуації, дали доказ великої громадянської сміливости та індивідуальної чесности, заявивши голосно, що інтереси держави, яка може бути одночасно нашою батьківщиною, не завсіди покриваються з правдою. Чи Франція в обороні власних безпосередно-живучих інтересів мусить боронити свого протекторату над плодородним Мароккон і чи мусить для ратування свого катастрофального буджету домагатись контрибуції від Німеччини? — Таке питання вважають французькі письменники та політики, підписані під маніфестами, другорядними супроти того першого: чи вона цим причиниться до піддержання миру.

Є держави та народи, де в критичних для них моментах, можна почути такі поодинокі голоси, і то несміливі. Зате тої індивідуальної свободи пересвідчень, яка панує нині у Франції, нема в ніякім иншім народі. І в ніякім иншім письменники не мають, як треба, такого великого впливу на формування суспільних ідей і... такого малого. Суспільність мусить визначуватись сильно розвиненим критичним чистом, щоб у моментах трагічних змагань, зі зовнішним ворогом і внутрішними обставинами, могла дозволити собі на гостру прилюдну критику уряду, піддержаного більшістю парляменту та загальною симпатією.

п. п.

Перше завдання обєднання.

(Надіслана стаття.)

Може зробити дехто закид організаторам обєднання наших партій, що вони проголосили його в т. зв. огірковім сезоні, коли всі члени управи цієї нової організації в першій мірі виїхали на вакаційний відпочинок. Та ця випадкова обставина має й свою прикмету. Два місяці вакацій дадуть нагоду і самим діячам і нашому громадянству призадуматись над реальними засобами здійснення нової програми.

Не наважуючись ні одним відрухом злої волі проти нового обєднання, можна одночасно почувати, що щирий політичний обрахунок совісти повинен бути першим обовязком усіх, які хотять вірити в доцільність проголошеної консолідації. На руїнах трьох партій повстала одна нова, яка має їх обєднувати. Якщо зважити, що головна енергія цих партій була до цього часу спрямована на поборювання инших двох — то нове обєднання є великим успіхом. Хочеться ствердити, що в новій програмі сходить нарешті до гробу одна ідеольогія, яка проклоном нависала на останніх роках нашої політичної думки — галицького партикуляризму. Ціною надто дорогих жертв приходить, здається, нині спізнений досвід, що краще, коли нація піде іноколи на мент хибним шляхом, ніж коли послідовно проводить дві рівносильні правди, які паралїжують її тіло та мозок у хвилинах важливих історичних рішень.

Та не даймо себе звести ще раз оманою красномовних програм. Ми мали вже їх стільки! Кожна політична програма це тільки один із засобів внутрішнього порозуміння між людьми, які мають її здійснювати. Не забуваймо, що в наших нинішних обставинах не можна перевірювати вартости програми чисто-політичними реальними здобутками. Наші партії не мають змоги виборювати таких здобутків, як довго, щонайменше не мають представництва на парляментарній арені відповідного до скількости населення, яке заступають. Та чи можна вірити нині в демократичність парляментської процедури?

Пригадаймо собі ще раз, що розбіжність думок в основних питанях законодатної та внутрішньої політики була головною причиною розпорошення наших сил і витворення навіть тих ворогуючих партій, які нині обєднались. Треба мати сміливість признатись голосно, що часто важко було рішити, чи наші діячі належали до иншої партійної групи, тому, що инакше думали, чи думали инакше тому, що перейшли до иншої групи. Особиста амбіція, надія відограти визначнійшу, популярнійшу ролю в иншій партійній констеляції була нерідко рішаючим мотивом переходу до иншого партійного табору. Ці наскрізь людські пружини, що поржавіли і давали себе чути різкими диссонансами, не можна відновити виробленням одної загальної програми. Ці самі люде залишились; вони мають щойно скласти доказ, що ще вчора розєднані почуваннями і думками зуміють у щоденній праці вирівняти помилки та суперечности, які були причиною їх спільної ворожнечі.

Що це значить? Що нова партія має перш усього працювати над витворенням нової ідеольогії серед громадянства, яке не знає закулісових порахунків та нюансів партійної ворожнечі, а живе одривками переміщаних впливів. Нитки між Львовом і провінцією перервались на протязі довгого часу в наслідок самого факту партійних та особистих непорозумінь у центрі.

Навязувати ці нитки мусить нині наново зовсім новий організаційний осередок, з новою енергією і з новими засобами. Нелегке це завдання. Ми перейшли не міністерську кріву, яка принесла нових людей, з новою програмою і новими цілями. Люде здебільша залишились ці самі — змінились тільки їх взаємини. Вони перевели між собою ревізію поглядів, зробили подекуди обрахунок совісти, може дехто й перейшов яку еволюцію. Перша мета їх праці — поділитись з якнайширшими колами громадянства висновками цього духового біляєсу.

Хто зна, чи вся наша політика на протязі якого десятка літ не буде взагалі зведена до формування політичного світогляду нашого громадянства в напрямку одної загально-національної лінії. Чи цю лінію вже уявляють собі наші обєднані партії у справді реальних формах діяльности? — ось питання.

(Докінчення буде).

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист у добі лихоліття!

По широкому світі.

Югославянський король прийняв особисто випущеного з вязниці Степана Радича, який дякував за помилування та впевняв, що його теперішна політика: монархістична та централістична, буде щирою.

У Марокку йдуть приготування Абу-ель-Кріма до загального наступу на Фез. Французи заповідають, що до кінця місяця буде біля Касабльянки 200.000 їхня армія. Кружляють чутки про димісію ген. Ліоте. Премієр міністр Пенлеве на засіданні кабінету міністрів заявив, що уряд ужив пів-офіціяльних заходів, щоби замиритись з Абу-ель-Крімом. Німецькі газети впевняють з еспанських джерел, що мілітарної франко-еспанської спільної акції нема.

Російсько-японський договір є, буцім-то — на підставі американських інформацій — таємно підписаний, щоби з Китаю виперти всі инші народи. СРСР. має поліпшити комуністичну агітацію в Японії, а Японія полишає СРСР. вільну руку в Китаю і постачає йому важку артилерію та торпеди.

Італія та Югославія підписали 32 маленьких договорів щодо адрійських справ. Ними забезпечено права італійської мови в Далмації і югославянських у Фіюме. Унормовано перевіз майна громадян, які зміняють тепер підданство, — справу транспорту і конкуренцію пристаней.

Дещо про народню „самозамкненість".

III. Роля капіталізму, кооператив і праці.

Роздумуючи над актом самозамкнености, не можна перейти мовчки над установами, якими є кооперативи. У попередніх міркуваннях ми підчеркнули, що здійснювання гасла „свій до свого" — назвім це коротко „досвойовщина" — являється тільки вступом до самозамкнености, воно саме не становить ще акту самозачинства; це більше підготовча робота для засвідчення про вишколення суспільности, про її зрілість до впровадження в життя акту самозамкнености. Ясна річ, що непохитне і послідовне виконання такої досвойовщини мусить у дальшому слідкуванню довести автоматично до повної самозамкнености. Адже коли громадянство приймає для себе імператив не користуватись під ніяким оглядом чужими послугами і продуктами, а тільки побирати їх від членів своєї нації, то суспільність, хоч не хоч, буде спонукана заступити усі ділянки економічного, культурного, товариського і т. п. життя своїми власними людьми. Вона мусить тоді усе недостаюче створити, бо інакше громадянство, задля недостачі свойого власного виробу, було би примушене виректись вживання цього чи другого, іноді може і необхідного предмету. Дивлячись з цього боку, така досвойовщина булаб уже до певної міри самозамкненістю. Та до такої абсолютної досвойовщини здатні лиш народи морально сильні, дисциплі-

ловані, непохитні у відстоюванні своїх принципів.

Що торкається кооператив, то на цьому місці будемо їх розглядати головно з погляду відношення до самозамкнености. В своїй основности кооперативи є самообороною проти агресивности великого капіталу і в цьому розумінні Рочдель покликав їх до життя. Вони мали служити в першій лінії для захисту економічно слабих одиниць перед визиском сильних і в цьому значінні вони віддали неабиякі услуги пролетарській клясі. Вони гуртували заощаджений гріш бідаків і відповідними торговельними чи підприємчивими операціями забезпечували своїх членів перед експльоатацією великого капіталу.

Тут слід було би пояснити основну ріжницю між великим капіталом і кооперативами. Їх остаточна загальна ціль у відношенні до народу, здавалось би, та сама: одні і другі і спричинюють і збільшують народнє багацтво. Ріжниця хіба та, що капітал збагачує лиш нечисленні одиниці, віддає їм у руки непомірну міць економічної енергії, а кооперативи переливають цю саму скількість енергії на велику масу одиниць, відносно на цілий нарід. Можна би таким чином капіталізм уважати економічною оліґархією чи навіть монархією в протилежности до кооператив, які по своїй природі є наскрізь демократичними установами.

Чи тим економічним монархіям суджена в майбутньому така сама доля, яка на наших очах стрінула державні монархії? — це передбачити смертній людині важко. Ми бачили, що державні монархії тривалися і процвітали на протязі довгих тисячеліть, доки фізична сила, восередкована в їхніх руках, не переросла певну міру. З ментом, коли ця премогутня енергія, висловлена в цифрі безконечних міліонів — найстрашливійшою смертоносною зброєю узброєних військ, стала чимось таким потворним, що людський ум уже майже не в силі її обняти, з цього менту одиниці показались заслабі вдержати в своїх руках цю страшну силу; вона, себто енергія, розлилась понад голови монархів і вернула до первісного свого джерела, з якого вийшла, до суспільностей.

Одначе не можна заручити, що державні монархії уже нині на віки погребані, що більше для них немає повороту. Їхній дух ще живий: він живе в економічному монархізмі, в великому капіталі. Якщо цьому останньому покажеться вигідним і корисним, то він зможе назад привернути монархію-державу, бо нині капіталізм розпоряджає ще великою силою. Та чи надовго йому судилось вдержати цю силу? Деякі признаки передказують уже його сумерк. Дух революції огортає чимраз більше економічну царину — безмежні ряди працюючих сірих мас роспростовують спину: навіть приборкані Азіяти і Африканці, жовті і чорні раби висококультурних білих рас бунтуються, підіймають голови, енергічно протестують проти... носіїв високої культури. А що буде далі? Хтож може передбачити? На всякий випадок ясні сонячні дні великого капіталу заходять мракою, його завтра стає непевне.

Тим ясніші обрії розхиляються перед кооперативами. Ці наскрізь демократичні установи носять у своїх основних заповідях першу і найважнійшу: Не будеш визискувати свого ближнього, не будеш експльоатувати меншого брата. Кооперативи не числять на великі бариші, вдоволяються (повинні вдоволятися) скромними зисками, не виказують брутальної агресивности, бож їх завдання більш оборонна діяльність. Кооператива не є деспотом нації, навпаки вона слуга свому народові, вона його повільне знаряддя. Та з цього зовсім не виходить, щоби кооперативи були позбавлені ініціятиви. Енергія їхнього начинання залежна від керманичів-правителів, від праці загалу, від довіря публики-членів. При даних умовинах вони можуть проявити розлогу ініціятиву і широку діяльність, тимпаче, коли вони добре зорганізовані, у всіх ділянках скоординовані і восередковані в добрих, умілих руках. Дуже можливо, що кооператива стане колись генеральним спадкоємцем економічних монархій, бодай у перехідній добі, наколи престоли цих останніх начнуть хитатися.

Добре переведена організація кооператив, якщо вона відповідно поширена і розгалужена, може до певної міри представляти народню самозамкненість. Передумовиною цього мусить бути довершений факт, що ці установи обнимають у собі всі ділянки народнього хозяйства економічного, духового, культурно-просвітного, тощо і що в них є згуртовані якнайширші кола суспільности, по можности весь народ. Так зорганізовані кооперативи уявляють собою могучу фортецю, яка забезпечує народ перед можливими ударами зовні і перед хитро обдуманими атаками лукавих ворогів. Кооператива побудована на соліднійшій і тривкійшій підвалині, ніж великий капітал, бож її діяльність опирається безпосередно на живій енергії працюючих мас, а не на паперовій фікції, яка при даних обставинах за одним махом пера може рухнути і розсипатися в прах. Живої енергії працюючого народа ніякими розпорядками ні законами знищити не можна; вона вічна, нетлінна. Треба тільки добре зрозуміти непохитність кооперативних підвалин, щоби належно оцінити їх міць і вагу. Кооператива це сходяча зоря для будучого дня.

Збираючи коротко виложені повище думки, приходимо до висновку, що вступна діяльність для переведення народньої самозамкнености починається від досвойовщини і загального розгалужування та поглиблювання кооператив. Одначе найважнійшим чинником самозамкненого народу є **праця** — невсипуща, совісна праця. **Всі члени самозамкненого народа мусять невпинно працювати**, як не вгавають у праці окремі органи фізіольогічного організму. Народ самозамкнений не сміє віддаватися ліни, не сміє гайнувати дорогого часу, бо час — слід добре це тямити — є вельми важливим чинником народнього багацтва. Щоби було, як би поодинокі органи фізіольогічного організму, серце, легені, шлунок, нирки і т. д. відмовилися працювати? Самозамкнений народ є таксамо організмом і всі його члени мусять невпинно сповняти призначені їм функції, мусять працювати. **Марнувати час даром в самозамкненій нації не вільно нікому**, бо праці у всіх ділянках народнього життя така безліч, що треба величезного напруження народньої енергії, щоб заспокоїти усі життєві потреби. А не слід забувати, що в самозамкнености ніхто чужий за нікого не зробить, усі послуги мусять виконати самі члени нації власними силами. Самозамкненість народу не є ділом короткого часу: на впровадження її в життя треба затрати чимало зусиль і енергії на протязі довгих десятиліть. Та непохитна воля народу і послідовна витревала праця можуть переломити усі перепони і створити діла, які іноколи видаються справжнім чудом.

Іван Перегін.

Потреба великого людового дому у Львові.

Городецька дільниця міста Львова започаткувала велике діло, поробила вступні кроки для здійснення будови великого людового дому на городецькім передмістю, дому, в якім знайшли би приміщення всі українські установи цієї дільниці.

Як уже зазначив у свій час п. Галущинський у статтях про „Людові доми", городецька дільниця, найчисленнійше заселена Українцями з усіх львівських дільниць, та найбільше рухлива, такого дому дійсно потребує.

Полишаючи на боці загальні міркування, звернім увагу на кілька мотивів льокального характеру: наскільки вони дотичать тільки самої городецької дільниці і всього Львова.

Львів має біля 50000 мешканців Українців, з чого майже третина, бо понад 15000 припадає на городецьку дільницю. На городецькій дільниці істнують осьякі українські установи: школа ім. Бориса Грінченка (7 кляс хлопячої, 7 кляс дівочої — понад 1000 дітей); читальня „Просвіти" (одна з найкраще розвиваючихся читалень у Львові); проявляючий визначну діяльність Сокіл III. і Захоронка. Всі ті установи дуже гарно розвиваються, а дальшому їх розвиткові стоїть на перешкоді брак відповідного приміщення, бо вони всі містяться у винайімлених, здебільша невигідних домівках.

Деякі установи, які могли би на Городецькім дуже гарно розвиватися, тому тільки не істнують, бо не мають відповідного приміщення.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ. 5)

Літературно-наукові непорозуміння.

Брак відгуку на гук. — Ахілева пята земляків. — Мої вірші — добрі і кепські. — Молодий редактор за старим парканом.

На питання, яке заступає довгі балакучі докази: чому „Літ. Наук. Вістник" не відгукувався на найважливійші актуальні прояви літератури та науки? ми почули від його редактора вражений запит: чому „Діло" не відгукнулось на його статтю „Кріза української літератури", яка найшла відгомін аж у Києві? Ця трагічна скромність є зворушуюча. Редактор літ.-наукового журналу може махнути рукою на десятки європейських письменників, але **політичний** денник складає доказ **mala fides** та інтриґантства, коли не аналізує **літературної** статті цього редактора! Є десятки цінних та цікавих творів, про які у „Ділі" не було згадки — та це байдуже. Не було про них і в „ЛНВ"-у, який має саме обовязок ними у першій мірі цікавитись, але чому наша політична преса так мало пише про літературні брошурки д-ра Донцова?

Один з моїх „нудних" товаришів давно вже розяснив мені, чому наші земляки такі вражені, коли числовиш іноколи необачно свою думку про той або інший їх талант. Діло в тому — розяснював він мені — що кожний з нас є найбільше чутливий на те, чим він хотів би бути. Коли скажу нпр. нашому відомому композиторові, що він кепський музика — він скривиться; але коли заявлю, що він кепський білярдист — матиму смертельного ворога. Сидів я нераз з редактором „Л. Н. В-а" при однім столику в каварні, у тому самому товаристві, яке він нині, не знаю чому, називає ковбанею, і далебі, важко збагнути, коли я вперше став його ворогом: сказавши голосно те, що всі його знайомі казали давно і ще давнійше знали. А знають, що він не надається на редактора. Не на літер.-наукового журналу, з якого я хочу викинути його всіма хитрощами, а взагалі якогонебудь журналу, де мають бути якісь співробітники у редакції, чи поза нею. Не треба аж читати його статтей, щоби пізнати, що він типовий анархіст, який признає єдину диктатуру: свого суверенного інтелекту, а всіх инших уважає настільки нижчими від себе, що вони не заслугують навіть на „виміну гадок".

Ця безапеляційна самовпевненість довела до того, що навіть зовнішна поволока „ЛНВ-а" — мова — рябіє диссонансами правопису, граматики та індивідуальним безладдям. Фальшиве себелюбство зробило всесторонньому редакторові збитка навіть і в тім спасаючім аргументі, коли він заявив, що з мене промовляє вражений автор численних віршів присиланих до його журналу. Я вибачаю йому з щирого серця одну невинну брехню, бо він у палі адвокатської оборони міг зовсім забути, що я особисто звертався до нього з інтерпеляцією: звідкіля він узяв мої вірші друковані у „ЛНВ-у" в рр. 1922|3, яких я ніколи ні до журналу ні до друку не посилав. Він розяснив мені тоді, що їх мав у теці ред. В. Гнатюк, якому передав їх один з моїх товаришів (з мого листа, без мого відома), ще підчас мого побуту у Льондоні. І ці сентиментальні дрібнички суворий та вибагливий редактор признав гідним до друку.

На протязі трьох років я передав до редакції „Л. Н. В-а" чи не раз тільки, а може два, — разом не більше як шість—сім віршів. З них вибрав аж нині редактор два, на його гадку, найгірші і в насолоді помсти переможця „подає на осуд читачів" — мовляв: глядіть, яке сміття!*) Дуже можливо, що я так само смішний у поезії, як редактор „Л. Н. В-а" у своїй ролі редактора. Але чому мої старі вірші з перед 8 літ друкував той сам редактор з власної пильности, а ті останні він уважає зовсім невдатними, це вже секрет його естетики, в якій йому мабуть і залюбки цитована „Естетика" Геґля не поможе!

Та чи не найвеселійшою частиною новообявлених ідей творця нових вартостей з вул. Чарнецького є та, де він ховається за паравань авторитету „Наук. тов. ім. Шевченка". Для кожного ясно, що коли він справді веде в літературі боротьбу проти „просвітянства" та безпросвітної „Огоновщини" і проти людей з „ніяким" світоглядом і проти товариств „взаїмної адорації", то він як людина буцім-то безоглядної щирости та ворог усіх компромісів — повинен би в першу чергу звернути вістря своєї критики проти тієї наукової атмосфери, яка панує не віднині в „Наук. Т-ві ім. Шевч.". Та ось і „рейзендерський сприт": про те, що „робиться" в науці та критиці на протязі кількох років під його носом, а про що він має давно вироблений свій погляд, він не лише не загикнувся, але хоче між непоінформованими читачами викликати враження, що ось-то я наважуюсь на наше наукове „святая святих". В уяві довголітнього законспірованого революціонера, критика без конспірації — неможлива. І ось арґумент: Я критикую „Наук. Т-во ім. Шевч." тому, що воно відкинуло мені предложену працю про Франка. Невідомо, з яких джерел позичив редактор „Л. Н. В-а" таку цінну інформацію. Колиб він звернувся за нею до голови Наук. Т-ва то мусів би дізнатись, що др. Студинський сам перший звернувся до мене з пропозицією такої праці, а вся дальша її історія не є нічим иншим як матеріялом до гуморески, яку люде з дрібкою критицизму не можуть брати инакше. (Докінчення буде.)

) І я певний, що не зі злоби, а з розуміння поезії пропускає в моїм тексті склади, які нарушують ритм, а замісць „кінь... з коня **вскоки**" — друкує „**всюди**".

Маємо на думці передовсім середні і фахові школи, дальше кредитову, а також торговельну кооперативу. Особливо торговельна кооператива має на Городецькім великі вигляди на розвиток; могла би там вести, корінну, молочарську, оліяницьку та масарську крамницю, ресторан, крамницю зі шкільним приладдям, книгарню і т. и.

Нема сумніву, що для тих 15000 Українців та для тих усіх установ треба би необхідно великого людового дому. Такого великого людового дому на Городецькім треба не тільки для городецької дільниці, але для цілого Львова. Чому? Тому, що коли найчисленнійша щодо нашого населення дільниця Львова буде як слід зорґанізована і буде мати сильну матеріяльну основу для дальшого розвитку матеріяльного, тоді і инші дільниці матимуть у своїм розвитку сильну підставу і українізація Львова зможе піти хутшою ходою.

Ми не маємо дотепер у Львові ні одного українського будинку, що міг би сповняти функцію дому, який Чехи дуже влучно називають „reprezentační dům". Такі репрезентаційні доми мають Чехи не тільки в Празі, але також в кожнім меншім місті і місточку. Служать вони на приміщення ріжних національних, культурних, економічних і т. п. установ та мають окрім цього за завдання репрезентувати дану місцевість перед Чехами з инших місцевостей, а передовсім перед чужинцями, які приїдуть до даного міста чи місточка. Ми у Львові такого дому не маємо, вже хоч би з тої причини, що „Народний Дім", — не в наших руках, а доми ріжних українських установ у Львові, хоч би з огляду на сам розклад і величину їхніх убікацій, на таку ціль не надаються. Будова українського театру у Львові, який міг би сповняти таку ролю, здається не скоро дасться зреалізувати і тому покищо людовий дім на Городецькім міг би стати нам у пригоді. Не забуваймо, що тенденція територіяльного поширення Львова йде в напрямі його західних окраїн, отже в напрямі городецької дільниці і на городецькім твориться поволі центр нового Львова. І факт, що людовий дім на Городецькім зможе сповняти ролю українського репрезентаційного дому для цілого Львова, є дуже важним арґументом, якого не можна легковажити.

Беручи на увагу все вищесказане, можна тільки побажати громадянам городецької дільниці якнайкращих успіхів в розпочатому ними важкому і корисному ділі, яке вимагає великих затрат у грошах і праці. Ми переконані, що весь український Львів поспішить їм для добра загальної справи з витатною моральною і матеріяльною допомогою. Зазначуємо, що докладне, цілком конкретне і дуже критичне розглянення всіх питань звязаних з придбанням фондів і тп. виказує, що зреалізування цього діла лежить цілковито в межах можливости.

Юрій Танчаковський.

З нових подій та ідей.

Невідомі твори Достоєвського.

Аматори літератури мають нову „дрож" сензації: найдено цілу скриню недрукованих рукописів Достоєвського, які своєю скількістю можуть дорівняти 20 кілька томам відомих уже творів. Ось коротка історія цієї чудесної знахідки.

По смерти Достоєвського було відомо, що він залишив велику літературну спадщину, збережену в сейфі одного з московських і одного з петроградських банків. Ключі від сейфів переховувала по смерти його жінка, Анна Григорієвна. Внедовзі по смерти письменника вона виїхала з Петрограду на Кавказ, а за якийсь час стверджено в петроградськім банку, що рукописи Достоєвського щезли. Коли Анна Григорієвна померла на Кавказі в 1918 р. — вона не залишила ніяких звісток про рукописи свого чоловіка і питання про їх істнування стало непояснсною тайною. Всі розшуки між" кревняками Достоєвського та знайомими не дали ніякого наслідку.

Та кілька тижнів по смерти Анни Григорієвни один з критиків Достоєвського, М. Н. Покровскій, одержав анонімний лист, з пропозицією, що може дістати оригінальні рукописи Дост. за якусь величезну суму. Автор листа подавав до відома, що брав участь у нападі на один кавказький банк і в ньому найшов випадково оберемок паперів, які, як виявилось, є саме затраченими рукописами творця „Вини та кари". З огляду на те, що він тепер у біді, хоче їх продати. Покровський передав лист поліції. Але найкращим російським детективам не вдалось дійти по нитці аноніму до клубка захованих рукописів.

Щойно тепер, тільки завдяки щасному випадкові, ця скриня віднайшлася в одній грузинській родині. Якийсь невідомий мандрівник передав їй скриню для збереження, впевняючи, що за якийсь час її відбере. Коли означений речинець давно минув, господарі поцікавились змістом переховуваного предмету і відчинили його. Яке щастя, що це були інтелігентні люде, які зрозуміли відкритий скарб: 22 невиданих творів Достоєвського, сила листів і оригінал денника, веденого письменником!

Величезна література про творчість Достоєвського нічиеться писати наново. Психольоґія одного з найцікавійших та найбільших повістярів світа стане предметом нових дослідів на підставі такого незрівнаного матеріялу як особисті записки та листи. Покищо преса не приносить ніяких даних, що складається на цих нових двацятькілька томів. Коли це викінчені повісти, тоді й так уже великанська постать Достоєвського зросте до Шекспірівських розмірів. Навіть один новий твір великого письменника кидає інколи на його творчість таке нове світло, що воно може змінити всі обриси його дотеперішньої постаті.

О. О.

Кредитова кооперація і її відбудова.

З вибухом великої війни в 1914 році кредитова кооперація представляла орґанізацію, зложену з понад 100 кооператив з осідком в містах повітових судів і з округло 250 кооператив льокального характеру по місточках і селах. Ці кооперативи обєднувалися в Краєвім Союзі Кредитовім у Львові, який, як одинока центральна кооператива, на каса, акредитував всі союзні кредитові кооперативи, як і кооперативи всяких инших видів.

Сама кредитова кооперативна орґанізація числила в членах понад 120.000 голов родин, що становить, числячи по 4 особи на родину, зверх 516.000 українського населення, і зібрала на резервових фондах в австрійських коронах округло 1,150.000, на уділах 5,450.000, на вкладках 26,000.000, на банковім кредиті 15 міліонів австр. корон; цей обороговий капітал умістила в позичках на 39 міліонів австр. корон, в нерухомостях на 2,700.000 австр. кор. і в льокаціях на 4 міліони австр. корон.

Заслугою орґанізації було, що економічно згуртувала понад 500 тисяч населення, в 90 прц. селян, що плекала змисл ощадности в усіх верствах української суспільности, що побороли велику грошеву лихву, що спонукала завернути капітали з неукраїнських фінансових установ і поручила населенню складати свої ощадности до своїх власних установ.

Ці зібрані капітали льокувала кредитова кооперація у всіх своїх членів в формі позичок на продуктивні цілі рільництва, ремесла і промислу та торговлі і в дуже високій мірі на закупно землі. Поза вище згаданою діяльністю немало причинилася кредитова кооперація також до поліпшення долі населення в підмогових акціях в звязку з елементарними нещастями і при акції відбудови вже підчас війни.

Не з власної вини, але в наслідок воєнної і повоєнної суспільної господарки потерпіли найтяжше всякі фінансові установи, що обертали грошем, а між ними кредитові кооперативи, через те, що друковано в міліярди грошеві знаки без ніякого підкладу; воно потягнуло за собою цілковите обезцінення гроша до тої степені, що передвоєнний міліон австрійських корон зійшов до вартости 39 грошів. В наслідок цих обставин суспільний капітал в ощадностях з усіх областей держави в висоті 3.342 міліонів золотих зістав знищений і лише на протязі довгих літ працею і ощадністю можна буде наново здобути його. Ані держава не в силі звернути тяжкої страти, ані закон не дозволяє додатково стягнути з довжників, котрі вже сплатили свої довги, повну вартість цього, що вони позичили. Такі нещасні обставини викликали як наслідок недовіря широких мас до всіх кредитових установ, а тим самим і до кредитових кооператив.

Широкі маси не визнаються в тому, хто завинив страту, і винують не того, хто зужиткував їх вкладки, а кредитові установи. Вони не розуміють того, що страти вкладчиків наслідком девалюації мають джерело в економічних переворотах та що кооперативи були змушені приймати звороти позичок в здевалююваній валюті без можности охоронитися від страт, які вийшли з того приводу. Кооперативи не відмовляли нікому виплати вкладок і могли сплатити всі вкладки. Кооперативи не були в можности навіть охоронити від страт свої власні резервові фонди й уділи членів. Отже тепер кооперативи могли би звернути всі вкладки лише тоді, коли би дозволено жадати від довжників, що вже сплатили свої довги, доплати вальоризаційної ріжниці, або коли би держава звернула те, що їм інфляційним податком забовла.

Широкі маси не беруть на увагу, що рух вкладаючих і витягаючих був дуже сильний, що кожна установа була обовязана держати в поготівлю готівку і мусіла старатися мати плинні капітали і бути кожної хвилі приготована на високі виплати, отже не могла льокувати готівку в спосіб, який не дозволяє на скоре її зреалізування, а дальше, що рідко хто, хіба змушений якоюсь конечністю, позбувався нерухомости, яка хоронила його від девалюації і лише в рідких випадках можна було набути нерухомість.

А коли ці широкі маси і здають собі справу з того, що установи не поносять тут вини, то всеж таки бодай з упередженням відносяться до них.

Цей брак довіря до кооператив, при рівночаснім загальним застою, і тяжкій господарській скруті, неврожаю, браку гроша, високій процентовій стопі і браку дешевого кредиту в державних банках має свій наслідок в тім, що помимо стабілізації краєвого гроша кредитові кооперативи дальше не проявляють правильної діяльности і находяться в стані, так сказати — „безчинного вижидання". Однак вони мусять з того стану чим скорше вийти. В змінених до ґрунту обставинах вони мусять приступити до відбудови а рівночасно також і до перебудови кредитових кооператив, примінюючи їх орґанізацію до теперішних обставин.

Українські кредитові кооперативи позбавлені кредитів і вкладок переходять тяжку фінансову скруту, однак вони передержали найкритичнійший час девалюації і нині, при стабілізованій валюті та при можности забезпечення її повновартостевою валютою, при відповідній енергії і добре обдуманій плановій реорганізації та при енергічно переведеній роботі вони мусять як слід відбудуватися і розвинутися. Бо нині швидше, ніж колинебудь, можна сказати, що час кредитової кооперації не тільки не проминув вже, але що якраз надійшов. Брак капіталів, кредитів і процентова лихва як раз помагає збиранню **дрібних масових** ощадностей в ціли достарчення здорового і догідного кредиту.

При реорганізації необхідно стати на становищі, що кооперативний рух **має тоді рацію істнування**, коли опирається **на власних силах**, коли є **самостійний і незалежний** як від професійних, хоча би собі найближчих орґанізацій, так і від політич-

Відгуки дня.

Інстинкт самозбереження.

Зріст націоналізму серед народів цілого світа викликав у патріотів велику журбу за будучність своїх націй. Страх перед депопуляцією та загином не дає їм спати і вони повдумують щораз нові способи на розріст свойого племени, як дехто з нас на розріст фабрики мила „Мута".

Німці видали наказ до всіх мамів, щоби в імя чемпіючого реванжу з Францією і Ко., приводили щороку на світ здорову дитину, або й близнята. Це має тревати аж до виразного відкликання.

Французи такого наказу видати не могли, бо це лежалоб поза границями національної спроможности, але за те втяли иншу штуку. Наложивши податок на бездітних кавалєрів, назначили рівночасно великі нагороди за кожде немовля, хочби воно було немічне, як наше політичне життя.

Краще від Французів і Німців зробили Італійці. Муссоліні просто взяв і „переписав" усіх інородців на італійську віру. Справа сяк-так полагоджена до часу, заки апенінський чобіт не зморщиться до природньої величини.

Але ще найліпше в усіх народів поставили справу сусіди. Вони ще на довго перед війною почали пляново акцію в напрямі надприродного збільшення своєї нації і треба признати робили це з успіхом.

Після війни справа надприродного зросту польської нації пішла ще більшим розгоном. Остання конскрипція виказала, що на східних окраїнах польський відсоток піднісся за два роки від 5 на 25 прц або й більше. Професор Ромер ще до нині непевний, чи це наслідок національного освідомлення православних мас, чи патріотизм кресових невіст, з яких кожда привела за два роки на світ кругло по 1000 дітей...

Та видно ці всі охоронні середники патріотів показалися ще недостаточними.

Коли вірити ґазетним звісткам, Поляки Циганевича положив на лопатки (крім Богатирова) Німець Штекер чи Штекер. Булоб нещастя як би не... якийсь Ґаркавенко, що поконав Німця Штекера чи Штехера і вратував славу рідного спорту.

Після тієї побіди цілий світ довідався, що в „Herbiarz'u" Несецкого стоїть чорне на білім: Garkawlenko (false Harkawenko) herbu „karaim" — rodowity Polak"...

Спорт нині відіграє важну ролю в житті націй і впливає не тільки на її славу, але й на її розріст. Всякі Брайтбарти, Макаревічі і Ґаркавенки є вже беззастережно причислені до Поляків. Тепер раджу ще пошукати за ґенеальогічним деревом таких атлетів як Демсей, Карпант є і Нурмі. Їх назвиська вказують безперечно на польське походження і треба їх ратувати для нації.

Галактіон Чіпка.

них організацій, до яких може мати слушну претенсію, щоби ушанували відрубність, самостійність і независимість кооперації.

Омелян Саєвич.

(Продовження буде.)

НОВИНКИ.

— Ті, що перші відгукнулися на останню відозву про відновy „Просвіти". Перший чек з написом „Віднова дому" вплинув від д-ра М. Воробця, адв. в Калуші на суму 20 зл. Перший зложив особисто 10 долярів о. В. Кузьма. Перший, що започатковує акцію викликування системою трійок є д-р. О. Саєвич, котрий надіслав слідуючого листа до Т-ва „Просвіта": „На віднову дому „Просвіти" у Львові пересилаю 50 зл. і кличу Вп. П. Брониславу з Саєвичів Кулдидикову з Циган, д-ра Івана Кунцева з Рави Руської і д-ра Андрія Лунева з Борщева. Прийдьте й подивіться, як гарно і стилево обновлюється дім „Просвіти" і зложіть, що можна, по силам Вашим та кличте других, нехай кождий з нас відновить дім „Просвіти" бодай на один квадратовий дециметр".

— Грабують військове майно. Вночі біля 3-ої год. невідомі бандити напали на канцелярію військових електротехнічних варстатів у Люблині, стероризували сторожа револьверами, розбили касу й забрали всі гроші. Цікаво, що, згідно з донесенням польських газет, справники нападу забрали ще й рахункові акта. На віщо бандитам рахункових актів? Чи не залежало комусь на тім, щоби ці акта загинули?!

— Після кривавих перегонів. Твердження, що три люди, які останньої пятниці викликали криваві перегони на вулицях Варшави, є членами комуністичної терористичної організації, яка готовила якийсь замах, є покищо одностороннім твердженням: всупереч першим повідомленням комуністичні часописи віднеслись до пятничевої авантури байдуже і не взяли її на рахунок партії. Поки доразовий суд викаже, ким саме є арештовані й пострілені при погоні люди, 20 поліцаїв, які брали в перегонах участь, дістали нагороди. Так само прохожі, які помогли поліції при ловах, мають дістати всілякі відзначення.

— Наем державного монополю чужинцям. Англ. бюро Райтера повідомляє, що міжнародне сірникове товариство винаймило у Польщі на 20 літ сірчаний монополь. Згадане т-во обовязалось дати Польщі позичку в сумі 6 міліонів долярів на 7 проц. і згодилось зголошувати до скарбової палати щорічно 5 міл. золотих. Надвишка доходів має бути порівно розділювана поміж державний скарб і товариство.

— Присуд за теорію еволюції. В Дейтон (північна Америка) закінчився сенсаційний „мавпячий" процес. Обвинувачений учитель Скопес, який „відважився" викладати в школі теорію Дарвина, є присуджений на грошеву кару 100 долярів.

— Польські театральні клопоти. Питання: що зробити з трьома дефіцитовими польськими театрами, які руйнують фінанси м. Львова, і кому поручити їх дальше ведення, було знову предметом наради міської ради. Рішено остаточно скасувати Малий Театр при вул. Городецькій, і залишити оперу коштом великої редукції персоналу і його платень. Зголосилось багато кандидатів на директора театру, так, що вибір нового директора займе окреме засідання.

— Криза інтелектуальних працьовників. Повоєнні умовини життя, як відомо, причинились до незвичайного обниження вартости інтелектуальної праці. В Австрії професор університету заробляє 200—300 передвоєнних корон. За приватні лекції платять по 1 короні. На Угорщині проф. унів. дістає 110—135 передвоєн. корон місячної плати. Так само в Румунії; ще гірше в Росії. В Берліні 20 проц. студентів працює вдень на фабриках, а вчиться вночі; третина працює в банках та конторах і заробляє на прожиток лекціями. У Німеччині забагато лікарів, у Франції інженірів, у Галичині — адвокатів. У Голяндії щорічно 1000 інтелігентних професій забагато. У Швайцарії 3.500 інтелігентів з вищою освітою записано як безробітних. Крім цих фактів, згадаймо високу ціну книжок, трудноші купування чужинних з вищою валютою, неможливість виміни, а часто й пересилки (як пр. з С. Р. С. Р.), перепони в подорожах і особистім листуванні інтелігентів ріжних країн, обниження стипендій та субсидій і т. д. і т. д.

— 47 нових домів почали будувати у Львові. Так каже статистика. А досвід, що ціна мешкань не тільки не подешевіла, а подорожіла.

— Від Союза емеритів. Пригадуємо, що конститууючі загальні збори Тов-а „Союз емеритів (ок) Поміч" у Львові відбудуться дня 1. серпня 1925 р. о год. 9. рано у Львові в салі Української Бесіди при вул. Рутовського 22 (Народний Дім) І. поверх.

— „Свобода". Вийшло 30 ч. „Свободи" (з датою 26. липня ц. р.). Зміст: 1. Братбратові. Велика Україна помагає голодному галицькому селу! 2. Через Збруч!

(Польський сойм ухвалив закон про парцеляцію і осадництво). 4. Ой, поля ви поля (вірш О. Конисього). 5. Д-р Ю. Гірняк: З якою бідою чоловік не може дати собі ради? 6. Звідомлення Краєвого Комітету Допомоги „Голодному Селу". 7. Господар хати (вірш С. Руданського). 8. Повінь. 9. Що чувати в світі. 10. Ходить вітер по житі (вірш І. Франка). 11. Село і дім Головного Т-ва „Просвіта" у Львові. 12. Новинки. 13. З господарських справ. 14. Дописи. 15. Михайлюк: За скибу землі (оповідання; фейлетон).

ОСТАННІ ВІСТИ.

Викриття великої комуністичної організації.

Слідство в справі комуністів, піймaних підчас стрілянини на вулицях Варшави, допровадили до викриття великої комуністичної організації.

Прикрускальний результат цьогорічних жнив.

На підставі даних мін-ва рільничих справ цьогорічний урожай має дати: Жита і пшениці дуже добрі. Жита дадуть 168 проц. більше ніж в мин. році, збір загально оцінений на 6.150.000 тон. Пшениця дасть 1,388.000 тон (на 157 проц. більше ніж в мин. році). Збір ячменю і вівса заповідається, як в мин. році. Збір сіна слабий.

Офензива Ріфійців на Фез.

Абд-ель-Крім заміряє розпочати офензиву на Фез. Франц. позиції в Айн-Айша оточені неприятельським військом. Заосмотрення живністю тої місцевости відбувається за помічю літаків. Абд-ель-Кримові вручено листа з запитанням, чи він погоджується на мирові переговори. В разі згоди обидва уряди, франц. і еспан. виберуть делегатів для закомунікування Абд-ель-Кримові мирних умовин.

Рільничий страйк.

В Віленськім воєвідстві виник рільничий страйк 200.000 робітн. Страйк має характер льокальний.

Сензаційний присуд в процесі про теорію Дарвина.

Суд присяжних визнав проф. Скопеса винним і засудив його на 100 долярів гривни. Оборонці зголосили відклик присуду.

Сов. субвенція для білоруск. організацій в Польщі.

Центр. Виконавчий Комітет Білоруси на послідним засідані ухвалив прийти з поміччу недавно утвореній на польській території селянсько-робітничій організації.

Комуністичні відозви на вулицях Варшави.

Комуністична партія розкидала відозви, підписані Центр. Комітетом польської комуністичної партії і Центр. Комітетом Союза соц. молоді. Та відозва стверджує, що три осібники, притримані поліцією мин. пятниці, є членами ком. партії.

Присилайте передплату!

Біржа.

Львів, 23. липня 1925.

Гроші.

Амер. дол. 5·19 — 5·19½, канад. дол. 5·09 — 5·09½, чеські кор. 0·15¼ — 0·15½, лей 0·02¼ — 0·02½, франц. франк 0·25 — 0·26½, швайц. фр. 1·01—1·02, анг. фунт. 25—25·10.

Золото. 20 кор. 21.80—21·90, 20 франк. 19·80—19·90; 20 марк. 24·85—25·00; 10 руб. 26·85—26·95.

Срібло. Австр. кор. 0·43¼—0·43½, 5 австр. кор. 2·27—2·28, фльорени 1·17—1·19, рубл. 1·83—1·85, рубель дрібним сріблом 0·82—0·85.

З судової салі.

Процес Коригабера і тов. — за обманство і вимушування.

12-ий день розправи.

У своїх дальших зізнаннях обв. Єгер розказує момент, коли Коригабер привів до нього (до друкарні) Микитина. Коригабер при вході нараз у дверях завернув. Єгер вийшов за ним і почув, що Микитин пізнав в одному робітнику комуніста і тому не хоче йти до середини, щоби не зрадитись. Розмова велась у брамі, в присутности Мінца і Дворніцкого. Микитин сказав тоді, що знає атентатчика, але назвиська не сказав. Потім Єгер з Глязерманом пішли до Дворніцкого, який старався випитати Микитина. Дворніцкі заявив їм, що Микитин жадає 5.000 долярів. Єгера збентежило це і він заявив Микитинові, що він резиґнує з його услуг. Однак Микитин, довідавшись, що всетаки заплатять йому виїзд за границю, почав складати ревеляції про Паньчишина. Микитин говорив тоді дуже поволи, надумуючись над кожним словом. Єгерови і Дворніцкому не стало терпцю: вони казали Микитинові списати що знає, і Дворніцкі ці зізнання сховав до кишені. Потім переслухали Микитина знову: Єгер, Дворніцкі і посол Розмарін, і Микитин знову назвав Паньчишина.

Єгер не мав довіря до Микитина, якого підозрівав, що хтось наслав його. Також мав він вражіння, що він „мачав у цій справі пальці". Зрештою Єгер переконаний, що Штайгер невинний. Його справою зацікавився тому, що вважав заподозріння Штайгера в убивстві кривдою цілому жидівському народові. Дальше Єгер обтяжує теж слідчого суддю і протоколянта в сторонничости.

Обв. Глязерман, ритовник, до вини не почувається. Ідучи раз вулицею з Мінцом і Коригабером почув від них, що у Коригабера є служниця, якої наречений дізнає щось про атентат. Радіючись, що з цим ділати, почув, що Мінц вже доніс про це інсп. Лукомскому, але Лукомскі мав поглянути тоді на Мінца згори і сказав: „не мішайтеся до цієї справи". Про анонімові листи нічого не знає. Обтяжує слідчого суддю і протоколянта. На загал зізнання Глязермана годяться зі зізнаннями Коригабера і Єгера. — Глязерман виказується ріжними документами, як активний діяч у польських патріот. організаціях.

Слідуючий обв. приватний детектив Дворніцкі на розправу не явився.

„Голодному Селу".

Вп. Жертводавців, які зложили на допомогу „Голодному селу" в місяці липні 1925 в золотих:

Ч. 30. липень 1925. р.

О. Громницький Е. Львів 10, о. Барткін Романів 5, від себе церква Романів 5, Громада Романів 5, разом 15. Через Адміністрацію „Діла" Комітет допомоги українським біженцям в Ужгороді 2.374.50 кч., Хуст 337.50 к. ч., В. Скригунець 106 к. ч., по 100 кч. М. Никорак, Ю. Колтуняк, І. і М. Корнута 60, по 50 кч. д-р В. Бирчак, Т. Ващук, Л. Гайдукевич, М. Дворян, В. Дозорців, Інж. С. Індишевський, О. Крайчик, С. Кужіль, Д. Кулчак, д-р Я. Маликова, по 40 кч. д-р М. Новаковський, В. Косар, по 30 кч. Н. Грицик, В. Білоус, М. Клюка, О. Лукачева, С. Медвідь, д-р О. Охоленко, Ю. Турянський, А. Федорків, С. Черниш, по 25 кч. В. Виноградський, А. Дідик, К. Заклинський, Н. Мельник, д-р Д. Статура, В. Струк, по 20 кч. Н. Базюк, Т. Бакалюк, Ф. Бапський, Д. Бандрівський, Е. Булка, М. Ворона, Я. Голота, д-р О. Гуналовський, С. Гмитровко, д-р І. Долинський, д-р Р. Кізь, І. Колодрубець, С. Корецький, д-р П. Кривуцький, М. Писанчин, І. Устянович, д-р І. Цьокан, С. Чайка, С. Чайківський, по 15 кч. Т. Гірний, д-р С. Стахура, по 10 кч. О. Баланчук, М. Велигорський, А. Галізін, М. Грамяк, К. Дубова, Е. Калинський, Н. Квапельова, І. Келемен, П. Кукуруза, Л. Кульчицький, І. Лапецький, Н. Н., А. Олдинська, д-р І. Панькевич, д-р В. Пежанський, Т. Паржідник, В. Пових, А. Писанчин, І. Петращук, І. Серніяка, М. Скоропський, П. Сушко, д-р Е. Стефанюк, Гр. Струк, В. Сухий, П. Черниш, по 5 кч. Л. Бачинський, В. Безушко, Г. Дикий, М. Кохан, Е. Луговий, П. Мороз, О. Никулицький, С. Прус, Ю. Скригунець, І. Сподарик, С. Сородник, І. Трухлий, М. Федор, по 3 кч. М. Кишка, П. Бігун, В. Ващишин, М. Джурман, Комітет допомоги Голодному Селу Брно 265.70 — разом 2.630.20 кч. — 394.53 зол. Ч. Х. через М. Струтинського 26.95, Обєднання Українських Організацій в Америці 125 долярів через Земельний Банк — 645 зол., д-р М. Зобків — Сараєво збірка 1110 динарів — 83.25 зол. а то: Т. Давидчак 250 динарів, д-р Михайло Зобков 250 динарів, д-р І. Ключенко 200, В. Вонсович 100, по 50 динарів: П. Бахнюк, В. А. Маяєць, М. Косендяк, І. Криськов, М. Кукура, В. Якібчук 30, М. Козак 20, Т. Сверида 10, М. Хондога — Пітсбург збірка 18.25 долярів — разом зібрано по день 16/7. золотих 15.805.88 і 448.25 долярів.

Увага: Жертви надіслані від Українського Комітету допомоги „Голодному Селу" в Берні в квоті 250 кч., зазначені в виказі ч. 25, і в цьому виказі в квоті 255.70 кч. вплинули від таких жертводавців: д-р Дністрянський 20, проф. С. Шелухин 20, В. Ґаладайка 250, Сосюк М. А. Р. Стефанівський 10, А. Шикатов 7.40, В. Ж. 10, Шонтківський 10, В. Земний 5, Хомичин — Гащуката 2.50, Д. Марків 5, М. Лучин 5, І. Котинюк 5, Коростейко 5, П. Дереш 7.50, М. [illegible] 5.40, Н. Н., Н. Н. Н. разом 9.90, Гудзюк 5, Головінський 5, Федорович 5, Мосюнюк 5, Яя Земин 100, разом 505.70 к. ч.

ОПОВІСТКИ.

Український хор Д. Котка: У пятницю 24. VII. м. Трускавець.

За редакцію відповідає І. Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.